

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Навчально-науковий інститут №5
Кафедра кримінального права та кримінології**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

навчальної дисципліни (*Кримінально правова політика протидії злочинності*)
вибіркових компонент освітньої програми першого рівня вищої освіти,

Галузь знань – *Юридичні науки*

Спеціальність – *D8 Право (правозастосування)*

Освітній рівень – *бакалавр права*

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 19.09.2024 р. № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 19.09.2024 р. № 9

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального права та кримінології
навчально-наукового інституту №5 ХНУВС (*протокол № 1 від 30.08.2024 р.*)

Розробник:

Доцент кафедри кримінального права та кримінології навчально-
наукового інституту №5, кандидат юридичних наук, доцент Лантінов Я.О.

Рецензенти:

1. Професор кафедри кримінального права і кримінології навчально-
наукового інституту №1 Харківського національного університету внутрішніх
справ, доктор юридичних наук, професор А.М. Ященко.

2. Професор кафедри кримінально-правових дисциплін ХНУ ім.
В.Н.Каразіна, доктор юридичних наук, професор О.М. Храмцов.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1.	94	16	18			60	залік
Тема 2.	86	14	22			50	
Всього за семестр:	180	30	40			110	

Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1.	96	8	8			80	залік
Тема 2.	84	6	8			70	
Всього за семестр:	180	14	16			150	

2. План проведення занять:

1. Проведення вступу до заняття (5 хв.):
  - перевірка наявності студентів та їх підготовки до заняття;
  - визначення мети та завдань заняття, місця теми в структурі навчальної дисципліни, міждисциплінарних зв'язків та практичної спрямованості навчального матеріалу.
  - роз'яснення плану та порядку проведення заняття та звернення уваги на особливості розгляду окремих питань.
2. Проведення основної частини заняття (60 хв.):

- проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки магістрів до семінарського заняття шляхом вибіркового опиту студентів з питань теми семінарського заняття;
  - розгляд виконаних під час самопідготовки завдань з колективним обговоренням можливих варіантів рішень;
  - розв'язання окремих завдань без їх попереднього розгляду студентами.
3. Проведення заключної частини заняття (15 хв.):
- підведення підсумків засвоєння студентами теоретичного матеріалу, практичних умінь і навичок їх використання під час розгляду завдань;
  - додаткове роз'яснення питань, що викликали певні ускладнення щодо їх розв'язання на семінарському занятті;
  - постановка завдань студентам на самопідготовку до наступного заняття.

3. Методичні вказівки до семінарських занять¹

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Кількість аудиторних годин – 20 на денній формі (8 на заочній формі).

Семінарське заняття № 1 (денна та заочна форма) Поняття кримінально правової політики протидії злочинності

Навчальна мета заняття: Ознайомити с особливостями навчального курсу та його базовими поняттями.

Кількість аудиторних годин 2.

Навчальні питання:

1. Введення до курсу "Кримінально правова політика протидії злочинності" та загальна характеристика змісту вчення про кримінально-правову політику протидії злочинності.
2. Поняття "кримінально-правової політики протидії злочинності".
3. Тлумачення терміну "кримінально-правова політика протидії злочинності".
4. Наукова дискусія щодо конкуренції термінів "кримінально-правова політика" та "політика протидії злочинності".

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

---

¹ Повний перелік відповідає кількості занять на денній формі навчання. Студентам заочної форми навчання призначені заняття за номерами: (за темою №1: 1, 2, 4, 7) + (за темою №2: 10, 11, 12, 13) усього 8 занять.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.
2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.
3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.
4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. Підготувати доповідь на одне навчальне питання.
3. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у п. 5

Робочої програмі цього навчального курсу (далі – Програма).

Література

1. Аркуша Л. І. Кримінологічні теорії, емпіричні дослідження та превентивні практики : навч.-метод. посібник [Л.І. Аркуша, Н. О. Федчун, О. В. Дикий, І. В, Загородній, М.О. Д'ячкова] ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2021. 49 с.
2. Богатирьов, І. Г. Кримінальна політика як наукова течія у сфері протидії злочинності // І. Г. Богатирьов, О.М.Литвинов. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2013. № 3. С. 6–11.
3. Борисов В. І. Державна політика у сфері боротьби зі злочинністю та її напрямки. *Проблеми законності: акад. зб. наук. пр.* 2019. Вип. 100. С. 305–312.
4. Козаченко О. В. Сучасна кримінальна політика Української держави: новації та традиції. *Сучасні тенденції розвитку держави і права: зб. наук. праць*. 2018. Вип. 2. С. 29–40.
5. Красій М. О. Політика в сфері боротьби зі злочинністю: взаємозв'язок кримінально-правової та кримінально-процесуальної підсистем : монографія. Калуш : Петраш К.Т., 2020. 153 с.
6. Лантінов Я. О. (2022). Щодо конкуренції між термінами "кримінально-правова політика" та "політика протидії злочинності". *Форум Права*, 73(2), 22–28.

7. Митрофанов А. А. Основні напрямки кримінально-правової політики в Україні: формування і реалізація: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08. Київ, 2014. 17 с.
8. Острогляд О. В. Поняття та ознаки кримінально-правової політики. *Національний юридичний журнал: теорія та практика*. 2020-8. С. 95–98.
9. Правова доктрина України (у 5 томах). Том 5 - Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку. За заг. ред. В. Я. Тація, В.І.Борисова. 1240 с.
10. Сучасна кримінально-правова система в Україні: реалії та перспективи. Ю.В. Баулін, М.В. Буроменський, В.В. Голіна, В.К. Гришук, О.В. Зайчук, В.О. Навроцький, О.В.Наден, Ю.В. Нікітін, Н.М. Оніщенко, Ю.А.Пономаренко, М.І.Хавронюк, О.В. Харитоновна, В.І. Шакун. Київ: ВАІТЕ, 2015. 688 с

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики **протидії злочинності**

Семінарське заняття № 2 (денна та заочна форма): **Основи теорії діяльності, як теоретичного базису вивчення людської поведінки, що утворює законотворчу поведінку, правопорушення, правозастосування (правоохоронну діяльність зокрема) та правотворчість**

Навчальні питання:

1. Поняття діяльності.
2. Структура діяльності.
3. Механізм діяльності.

Навчальна мета заняття – закріпити навчальний матеріал поданий на лекційному занятті та закріпити знання щодо основ теорії діяльності, як теоретичного базису вивчення людської поведінки, що утворює законотворчу поведінку, правопорушення, правозастосування (правоохоронну діяльність зокрема) та правотворчість.

Кількість аудиторних годин 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. Підготувати доповідь на одне навчальне питання.
3. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у п.5 Програми або скласти письмову характеристику виду діяльності (охарактеризувати за планом структури діяльності):
  - а) торгівля;
  - б) розробка програмного забезпечення;
  - в) грабіж.

Література

1. Бандурка О. М. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В.Сокуренка; [О.М.Бандурка, О. І. Безпалова, О.В.Джафарова та ін.; передм. В. В.Сокуренка]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с.
2. Володько В. Рольова теорія в сучасній соціологічній перспективі. URL: <https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/...>
3. Гусаров С.М. Шляхи розвитку психологічної науки в ХНУВС. *Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України*. Харків, 2014. С. 11-12.
4. Дрьомін В. Кримінологічний вимір діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С.253–257.
5. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Харків : Константа. 2020. 320 с.
6. Канібер Ю.М. Кримінологічна діяльність: ознаки, види, взаємозв'язки // *Вісник Кримінологічної асоціації України: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції, присвяченої 20-річчю заснування кафедри кримінального права та кримінології ХНУВС 12 травня 2012 року «Актуальні сучасні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції»*/ МВС України; ХНУВС;

- Кримінологічна асоціація України. Том 1. Харків: Золота миля, 2012. С.88-94.
7. Кушлик-Дивульська О.І., Кушлик Б.Р. Основи теорії прийняття рішень. Київ, 2014. 94с.
  8. Основи біомеханіки руху: навчальний посібник / укл. А. В. Гакман. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 144 с.
  9. Шаповал В.М. Філософські проблеми наукового пізнання : *Текст лекції*. ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua/>
  10. Шапошник Д. О. Психологічні детермінанти самоефективності особистості. *Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна*. Психологія. 2018. С. 37 - 41.
  11. Швець Д. Є. Організаційна сутність соціального управління як суспільного феномену. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/47219168.pdf>.

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 3: **Основи вчення про детермінацію діяльності**
Навчальні питання:

1. Детермінація діяльності.
2. Підсумки діяльності та детермінаційні зв'язки.
3. Внутрішня причина діяльності та її елементи.
4. Модуси діяльності.

Навчальна мета заняття: Закріпити знання про основи детермінації та детермінацію діяльності.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Бандурка О. М. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка; [О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В.Джафарова та ін.; передм. В. В. Сокурєнка]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с.
2. Володько В. Рольова теорія в сучасній соціологічній перспективі. URL: <https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads...>
3. Гусаров С.М. Шляхи розвитку психологічної науки в ХНУВС. Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України. Харків, 2014. С. 11-12.
4. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Харків : Константа. 2020. 320 с.
5. Кушлик-Дивульська О.І., Кушлик Б.Р. Основи теорії прийняття рішень. Київ, 2014. 94с.
6. Литвинов О.М. Соціально-правовий механізм протидії злочинності в Україні (теоретичні та практичні засади) : дис.докт. юрид. наук : 12.00.08 / О.М. Литвинов. Харків, 2010. 432 с.
7. Шаповал В.М. Філософські проблеми наукового пізнання : Текст лекції. ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua/>
8. Шапошник Д. О. Психологічні детермінанти самоефективності особистості. Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна. Психологія. 2011. С. 37 - 41.
9. Яценко Г. Т. Результат – Наслідок. ІДС "Культура мови на щодень". Інститут української мови НАН України. Київ, 2020. URL : <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine13-15.pdf>.

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 4 (денна та заочна форми). **Основи теорії управління, як базису вчення про кримінально правову політику протидії злочинності.**

План:

1. Управління: поняття, сутність, структура, форми та засоби.

2. Суспільство (нація) як об'єкт управління: поняття та структура. Соціум.
3. Суб'єкт управління суспільством (нацією).

Навчальна мета заняття: З'ясувати сутність суспільства та зовнішні особливості, що підлягають врахуванню при управлінні суспільством.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Амельченко Н. А. Співвідношення влади, примусу та насильства в сучасних теоріях влади / Амельченко Н. А., Шейко Ю. О. // *Наукові записки НаУКМА. Серія Політичні науки*, 2009. Т. 95. С. 3–8.
2. Базецька П. С. Економічна поведінка в умовах невизначеності. *Економічна теорія та право*. № 4 (47) 2021. С. 53–65.
3. Бандурка О.М. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. М. Бандурка, О.І.Безпалова, О.В. Джафарова та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с.
4. Бандурка О. М., Бандурка І. О. Злочинність і сучасність : монографія. Харків: від-во ХНУВС, Майдан, 2020. 408 с.
5. Бех В. П., Туленков М. В. Теорія систем і системний аналіз в управлінні : *підручник*. Київ : Інтерсервіс, 2021. 679 с.

6. Васіна А.Ю., Дудкіна О.П., Мельник А.Ф. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Державне та регіональне управління». Тернопіль, 2015.
7. Вольська, О. (2020). Публічне управління як системне явище в сучасному суспільстві. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (3), 15-20.
8. Жавнерчик О.В. Психологія управління : *Конспект лекцій*. Одеса: ОДЕКУ, 2020. 161 с.
9. Куліш А.М. Гносеологічний аналіз категорії "правоохоронна діяльність". [А.М. Куліш, В.В.Миргород-Карпова, Д.В.Мурач]. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022, №3. С. 43-48. URL : http://lsej.org.ua/3_2022/8.pdf
10. Швець Д. Є. Організаційна сутність соціального управління як суспільного феномену. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць*. 2011. № 1 (9). – С. 93–98.
11. When Politics are Sacralized : Comparative Perspectives on Religious Claims and Nationalism. Editors : Nadim N. Rouhana and others. Cambridge University Press, 2021. 300 p.
12. Emilio Gentile. Politics as Religion. Princeton University Press, 2020. 200 p.

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 5. **Основи теорії управління, як базису вчення про кримінально правову політику протидії злочинності (№2).**

Навчальні питання:

1. Суб'єкт управління суспільством (нацією) / соціумом. Механізм публічного управління

2. Уявлення про управління властиві індустріальним та постіндустріальним суспільствам.

2.1. Індивідуальні когнітивні викривлення.

2.2. "Групові ефекти".

Навчальна мета заняття: З'ясувати внутрішні особливості, що підлягають врахуванню при управлінні суспільством.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки

студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література:

Нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Основна література: 17, 18, 20, 22

Додаткова література: 25-29,

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 6. **Основи теорії прийняття управлінських рішень (використання правил в управлінні)**

Навчальні питання:

1. Управлінське рішення як система використання правил.

2. Уявлення про управління властиві індустріальним та постіндустріальним суспільствам.

3. Типи структуризації суспільства: "піраміда" та "сітка".

4. Соціальний інститут, як осередок поширення правил.

Навчальна мета заняття – Навчитися приймати обґрунтовані та результативні управлінські рішення.

Кількість годин – 2

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з

колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література:

Нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Основна література: 17, 18, 20, 22.

Додаткова література: 25-29.

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 7 (денна та заочна форми). **"Суспільна небезпечність" та її роль у легітимації репресії.**

План:

1. Про авторитет, лідерство, легітимність.

2. Про соціальну обумовленість права та кримінологічні теорії.

3. "Суспільна небезпечність виду діянь".

Навчальна мета заняття: Засвоїти основи вчення про легітимність.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства і бідності. Київ : Наш формат, 2016. 266 с.

Бандурка О.М., Литвинов О.М. Щодо природи сучасного кримінологічного знання. Кримінологічний вимір сучасності : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (14 квітня 2022 р., м. Харків). С. 9–11.

Бандурка О.М., Бандурка І.О. Злочинність і сучасність : монографія. Харків: від-во ХНУВС, Майдан, 2020. 408 с.

Денисов С.Ф., Тимчук О.Л. Деякі аспекти сутності та предмета кримінології як науки. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2021. № 1(24). С. 151–159.

Лахова О.В. Особливості визначення суспільної небезпечності злочину. Держава та право. № 4/2020. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/96.pdf

Рудковська М. Р. Доцільність використання поняття суспільної небезпеки як ознаки поняття злочину. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. Херсон, 2016. Вип. 2(3). С. 12-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_2%283%29__4

Скулиш Є. Д., Нежурбіда С. І. Теорії контролю як «соціально процесні» теорії причин злочинності : аналіз вихідних положень // Актуальні проблеми держави і права. – Одеса : 2012. С. 543–550.

Сокурєнко, В. В. Системний аналіз протидії злочинності / В. В. Сокурєнко, О. М. Литвинов // Вісник Кримінологічної асоціації України. 2022. № 1 (25). С. 16-23.

Фромм Е. Втеча від свободи. Київ : вид. "Книжковий клуб", 2019. 288 с.

Штанько А.О. Теоретико - правові аспекти суспільної небезпеки і соціальної шкідливості правопорушення: критерії розмежування. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. Харків, 2009. Вип. 44. С. 21 - 29.

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності : навч. посіб. для здоб. ступ. бакалавра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / КПП ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Мельниченко А.А., Іщенко А.М., Акімова О.А. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 116 с.

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 8. **Основи теорії комунікації.**

Навчальні питання:

1. Поняття та значення комунікації.
2. Комунікативні засоби та їх використання у КПППЗ.
3. Канали комунікації та їх використання у КПППЗ.

4. Основні комунікативні хиби.

Навчальна мета заняття: З'ясувати основи вчення про комунікацію та правила їх застосування у КПППЗ.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Abell, Peter. 2004. "Narrative Explanation: An Alternative to Variable-Centered Explanation?" Annual Review of Sociology 30:287-310.
2. Andrews, M. et al. (2009). The Uses of Narrative: Explorations in Sociology, Psychology, and Cultural Studies. New Jersey: Transaction Publ.
3. Masuda Y. The Information Society as Post-Industrial Society. Washington : [s. n.], 2005. 456 p.
4. Poster M. The Mode of Information: Poststructuralism and Social Context. Cambridge : Polity Press, 1990. 387 p.
5. Білецька Т.В., Купчишина В.Ч. Теоретичні аспекти аналізу мотиваційної сфери особистості у вітчизняній та зарубіжній психології. Габітус. 2022, № 39. С. 59-63.
6. Дрешпак В.М. Комунікації в публічному управлінні : навч. посіб. Дніпро :ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с.
7. Кіслов В. Термінологія комунікацій: теоретичний дискурс та його практичне використання. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=551>

8. Кравченко Я.П. Деконструкція як стратегія творення альтернативної біографії. Збірник наукових праць (філологічні науки) № 16, 2020 р. С. 29-33.
9. Пелепейченко Л.М. Основи теорії мовної комунікації : навч. посібник. Харків : Академія ВВ МВС України, 2006. 124 с.
10. Полторак В. А. Стаднюк А. Г., Пропаганда та її місце в процесі ведення інформаційних війн. Основні форми пропагандистського впливу. Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках. 2020. Т. 3, № 1. С. 126–138.
11. Поцулко О. А. Науково-методичні аспекти управління комунікаціями. Дослідження проблем гуманітарних наук : збірник наукових праць. Київ : КНУТД, 2019. С. 77–90.
12. Рікер П. Конфлікт інтерпретацій // Антологія світової літературно критичної думки ХХ ст. За ред. Марії Зубрицької, 2-ге вид., доповнене. Львів : Літопис.
13. Філіп, де Лара. Дезінформація і пропаганда за доби постправди. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2018. № 4. С. 64–72.

Тема № 1. Теоретичні основи кримінально правової політики протидії злочинності

Семінарське заняття № 9. **Соціальні властивості КПППЗ.**

Навчальні питання:

1. Вплив правил та репресії на особистість та колектив.
2. Типи КПППЗ в залежності від їх соціальних наслідків.
3. Правовий ідеал "Верховенства права" як орієнтир для демократичної КПППЗ.

Навчальна мета заняття: З'ясувати основи вчення про "Верховенство права" та його застосування у КПППЗ.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Abramson L. Y., Seligman M. E. P., Teasdale J. D. Learned helplessness in humans : critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*. 1978. Vol. 87, No. 1. P. 49–74.
2. European Commission for Democracy through Law (Venice Commission). Checklist of questions to assess compliance with the rule of law. Adopted at the 106th plenary session of the Venice Commission (Venice, 2016, March 11-12). (in Ukrainian)
3. Верховенство права / Головна ООН. URL: <https://www.un.org/ruleoflaw/ru/>
4. Гаудер Пол. Верховенство права в реальному світі. Пер. англ.: Д.Вовк, В.Гончаров, К. Горобець та ін.; кер. проекту Д. Лученко; нау. ред. Д. Вовк. Харків : Право, 2018. 392 с.
5. Ганущін С.Н. Вплив суспільних цінностей на державне управління. Наукові перспективи. 2022, №1. С. 70–78.
6. Денисюк Л. М. Проблема сутності цінностей у наукових дослідженнях. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія: Зб. наук. пр.* Київ. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. Вип.2. 132 с.
7. Кельман М. С., Кельман Р. М. Верховенство права у сфері правової теорії і практики України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право*. 2021. №12 (24). С. 57–66.
8. Мірило правовладдя : коментар. Глосарій / Європейська комісія «За демократію через право» (Венеційська комісія). Страсбург, 18 берез. 2016 р. Дослідження № 711/2013. CDL-AD(2016)007. Ориг. англ. Неофіційний переклад.
9. Москаль Р. Вимоги верховенства права стосовно доступу до правосуддя. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2 (115). С. 36–49. doi: <https://doi.org/10.33270/01201152.36>.

10. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: *підручник*. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с. С.117.
11. Таманага Б. Верховенство права: історія, політика, теорія / пер. з англ. Київ : Києво-Могилян. акад., 2007. 208 с.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування
 Семінарське заняття № 10 (денна та заочна форма). **Теоретичні основи нормування** (№1).

Навчальні питання:

1. Нормування: поняття, сутність, значення.
2. Правила та норми.

Навчальна мета заняття: З'ясувати основи вчення про нормування та його застосування у КПППЗ.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Бандурка О.М., Бандурка І.О. Злочинність і сучасність : *монографія*. Харків: від-во ХНУВС, Майдан, 2020. 408 с.
2. Борисов В.І. Застосування кримінально-правових норм органами досудового слідства та прокурором: поняття, ознаки та стадії / В.І.Борисов, Л.М. Демидова, О.О. Пащенко // *Питання боротьби зі злочинністю*.

Збірник наук.праць. Випуск 16 / [Ред. кол.: Ю.В. Баулін (голов.ред.) та ін.] – Харків : Вид-во «Кроссрод», 2008. – С. 3-18.

3. Франчук В.В. Визначення поняття кримінально правового засобу охорони економіки України. *Науковий вісник ЛДУВС. Серія юридична*. Львів, 2017. №2. С. 353–362.
4. Хавронюк М.І. Заходи кримінально-правового впливу: які вони бувають? *Юридичний вісник України*. № 21(934), 25–31 травня 2013 року. С. 6–7.
5. Швець Д. Є. Організаційна сутність соціального управління як суспільного феномену. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/47219168.pdf>.
6. Ященко А.М. Класифікація заходів кримінально-правового характеру. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2013. Вип. 3. Том 2. С. 123–127.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування.

Семінарське заняття № 11 (денна та заочна форма). **Теоретичні основи нормування (№2).**

Навчальні питання:

3. Загальні засади кримінально-правового нормування.
4. Механізм кримінально правового регулювання.

Навчальна мета заняття: З'ясувати основи вчення про нормування та його застосування у КПППЗ.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Берзін П.С. Механізм кримінально-правового регулювання: загальнотеоретичні аспекти. *Право і громадянське суспільство*. №1, 2014. С.45–66.
2. Задоя К.П. Механізм кримінально-правового регулювання та модель «стадій» («вимірів») кримінального права: порівняння українського та англійського підходів щодо функціонування кримінального права. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 33 (72) № 1. 2022. С. 80-86. URL : http://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/1_2022/15.pdf.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 12 (денна та заочна форма). **Криміналізація як форма КПН (№1).**

Навчальні питання:

1. Криміналізація: поняття, сутність, значення
2. Криміналізаційна перевірка
- 2.1. Привід криміналізації

Навчальна мета заняття: З'ясувати основи вчення про криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Антонюк Н.О. Диференціація кримінальної відповідальності. *Право України*. 2019. № 9. С. 196–214.
2. Гуророва Н. О. Диференціація та індивідуалізація кримінальної відповідальності: сучасний стан і перспективи розвитку. *Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10—11 жовт. 2013 р.)* / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2013. С. 74–78.
3. Лантінов Я. О. Щодо необхідності врахування положень національного законодавства при визначенні криміналізації, як елементу правостворюючої діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»* Харків : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. № 988. С. 237–241.
4. Лантінов Я. О. Щодо принципів криміналізації як елементу законотворчої діяльності // *Вісник кримінологічної асоціації України : Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції, присвяченої 20-річчю заснування кафедри кримінального права і кримінології Харківського Національного університету внутрішніх справ 12 травня 2012 року «Актуальні сучасні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції»*. МВС України; Харківський нац. ун-т внутр.справ; Кримінологічна асоціація України. Том 1. Харків, "Золота миля", 2012. С. 110–113.
5. Лантінов Я. О. Щодо необхідності дослідження підстав та принципів криміналізації у законотворчій діяльності. *Вісник Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна*. № 1000. Сер. «Право». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 220–224.
6. Лантінов Я. О. Додержання принципу "міжнародно-правової зумовленості і припустимості" при криміналізації посягань на основи громадянського суспільства України. *Вісник Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна*. № 1151. Сер. «Право». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. С. 133–135.
7. Павлик Л. В. Поняття та види засобів диференціації кримінальної відповідальності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2013. Вип. 1. С. 313–325.

8. Фріс П. Криміналізація і декриміналізація у кримінально-правовій політиці. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. №1 (2). С. 19–28.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування.

Семінарське заняття № 13 (денна та заочна форма). **Криміналізація як форма КПН (№2).**

Навчальні питання:

- 2.1.1. Демократичний привід криміналізації
- 2.1.2. Деспотична підстава криміналізації
- 3. Настанови криміналізації
- 3.1. Настанови демократичної криміналізації
- 3.2. Настанови деспотичної криміналізації

Навчальна мета заняття: З'ясувати основи вчення про криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

- 1. Підготуватися до тесту.
- 2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

Антонюк Н.О. Диференціація кримінальної відповідальності. *Право України*. 2019. № 9. С. 196–214.

Гуторова Н. О. Диференціація та індивідуалізація кримінальної відповідальності: сучасний стан і перспективи розвитку. *Актуальні проблеми*

кримінальної відповідальності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10—11 жовт. 2013 р.) / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2013. С. 74—78.

Лантінов Я. О. Щодо необхідності врахування положень національного законодавства при визначенні криміналізації, як елементу правостворюючої діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»* Харків : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. № 988. С. 237—241.

Лантінов Я. О. Щодо принципів криміналізації як елементу законотворчої діяльності // *Вісник кримінологічної асоціації України : Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції, присвяченої 20-річчю заснування кафедри кримінального права і кримінології Харківського Національного університету внутрішніх справ 12 травня 2012 року «Актуальні сучасні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції»*. МВС України; Харківський нац. ун-т внутр.справ; Кримінологічна асоціація України. Том 1. Харків, "Золота миля", 2012. С. 110—113.

Лантінов Я. О. Щодо необхідності дослідження підстав та принципів криміналізації у законотворчій діяльності. *Вісник Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна*. № 1000. Сер. «Право». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 220—224.

Лантінов Я. О. Додержання принципу "міжнародно-правової зумовленості і припустимості" при криміналізації посягань на основи громадянського суспільства України. *Вісник Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна*. № 1151. Сер. «Право». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. С. 133—135.

Павлик Л. В. Поняття та види засобів диференціації кримінальної відповідальності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2013. Вип. 1. С. 313—325.

Фоменко М. В. Підстави криміналізації суспільно-небезпечних діянь. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2021. №2 (25). С. 33-39.

Фріс П. Криміналізація і декриміналізація у кримінально-правовій політиці. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. №1 (2). С. 19—28.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 14. **Порядок криміналізаційної перевірки.**

Навчальні питання:

1. Опрацювання приводу криміналізації.

2. Опрацювання настанов стадії проектування.
3. Використання статистичних методів при обґрунтуванні криміналізаційних рішень.
4. Використання теоретичних та емпіричних моделей при обґрунтування криміналізаційних рішень.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Фоменко М. В. Підстави криміналізації суспільно-небезпечних діянь. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2021. №2 (25). С. 33-39.
2. Шехавцов Р.М., Хавронюк М.І. Звіт щодо кримінальної статистики в Україні. Київ, 2019. 80 с.
3. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування / Головна / Сайт "Офіс Генерального прокурора України" URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
4. Статистичне спостереження його види та форми. Облік злочинів правоохоронних органах : лекція // Правова статистика : мульт. навч. посіб. / В. В. Василевич, Ю. О. Левченко, Т. Л. Кальченко та ін. Київ : Нац. акад.

внутр. справ, 2014. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/pravova-statistika/parts/part1.html>

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 15. Використання теорії ігор у криміналізаційних перевірках.

Навчальні питання:

1. Недостатність "здорового глузду" для прийняття рішень у криміналізаційних перевірках
2. "Рівновага Неша" як основний патерн прийняття рішень у криміналізаційних перевірках
3. Обставини, що знижують конформизм.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Axelrod R. More Effective Choice in the Prisoner's Dilemma // Journal of Conflict Resolution. 1980. №24. P. 379-403.
2. Горлачук В. В., Єнальєв М. М. Рефлексія принципу коаліціонування та ефекту розщеплення подій в теорії корисності. Економічний вісник, 2015, №4. С.55-63.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування
Семінарське заняття № 16. Типові рішення при криміналізаційній
перевірці (№1).

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика типових рішень стадії проектування.
2. Пояснення про діяння.
3. Пояснення про наслідки.
4. Пояснення про об'єкт.
5. Рішення щодо поміщення у певний Розділ Особливої частини КК.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

Нормативні акти: 1, 2, 3,

Основна література: 17, 18, 20, 22

Додаткова література: 25-29,

Тема № 2. Кримінально-правове нормування
Семінарське заняття № 16. Типові рішення при криміналізаційній
перевірці (№1).

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика типових рішень стадії проектування.
2. Пояснення про діяння.
3. Пояснення про наслідки.
4. Пояснення про об'єкт.
5. Рішення щодо поміщення у певний Розділ Особливої частини КК.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

Нормативні акти: 1, 2, 3,

Основна література: 17, 18, 20, 22

Додаткова література: 25-29,

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 17. **Типові рішення при криміналізаційній перевірці (№1).**

Навчальні питання:

1. Пояснення про суб'єкта.
3. Пояснення про вину.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.

2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

Нормативні акти: 1, 2, 3,

Основна література: 17, 18, 20, 22

Додаткова література: 25-29,

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 18. **Типові рішення при криміналізаційній перевірці (№1).**

Навчальні питання:

1. Пояснення про мотиви.

2. Пояснення про мету.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати криміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.
3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.
4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.
Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

Нормативні акти: 1, 2, 3,

Основна література: 17, 18, 20, 22

Додаткова література: 25-29,

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 19. *Пеналізація та пеналізаційний розрахунок.*

Навчальні питання:

1. Пеналізація: поняття, стадії, мета, завдання.
2. Пеналізаційний розрахунок: поняття, сутність.
3. Методика пеналізаційного розрахунку.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати пеналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Гуторова Н. О. Кримінально-правова категорія «пеналізація злочинів»: методологічні аспекти формування та розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Вип. 2, 2011. С. 96–100.
2. Денисова Т.А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз: Монографія. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2007. 340 с.
3. Книженко О. Реалізація принципів законності та справедливості при встановленні санкцій у кримінальному праві. *Наше право*. 2010. № 4. Ч. 4. С. 120 –123.
4. Козаченко О. В. Пеналізація в умовах різних історичних епох розвитку кримінального права на українських землях. *Сучасні тенденції розвитку держави та права України* : збірник наукових праць. Вип. 1. Миколаїв, 2007. С. 8–14.
5. Лантінов Я. О. Щодо теоретичних основ пеналізаційного розрахунку, як складової наукового обґрунтування вдосконалення кримінальної відповідальності за злочини проти основ громадянського суспільства в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія : Право*. 2014. № 1106, Вип. 17. С. 161–165.
6. Лоза В. В. Проблеми побудови відносно визначених санкцій. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2011. № 4. С. 108–112.
7. Пономаренко Ю. Основні правила пеналізації окремих злочинів за чинним КК України. *Вісник національної академії прокуратури України*. № 3 (15). 2009. С. 47–51.
8. Фріс П. Криміналізація і декриміналізація у кримінально-правовій політиці. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. №1 (2). С. 19–28.
9. Фролова О. Г. Злочинність і система кримінальних покарань (соціальні, правові та кримінологічні проблеми й шляхи їх вирішення за допомогою логіко- математичних методів). К. : АртЕк, 1997. 208 с.
10. Хавронюк М. І. Щодо відповідності санкцій кримінально-правових норм суспільній небезпеці діянь. *Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України*. 2001. № 1. С. 101–109.

11. Ященко А. М. Деякі аспекти індивідуалізації покарання при його призначення (пункт 3 частини 1 статті 65 КК України). *Вісник ХНУВС*. 2014. № 1. С. 78–90.

Тема № 2. Кримінально-правове нормування

Семінарське заняття № 20. Декриміналізаційна діяльність.

Навчальні питання:

1. Декриміналізація: поняття, стадії, мета, завдання.
2. Декриміналізаційний розрахунок: поняття, сутність.
3. Методика декриміналізаційного розрахунку.

Навчальна мета заняття: Навчитись здійснювати декриміналізацію.

Кількість годин – 2.

Методичні вказівки

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Проведення попереднього контролю рівня теоретичної підготовки студентів до практичного заняття шляхом вибіркового опитування з питань теми практичного заняття.

2. Дискусійне обговорення зазначених у темі питань.

3. Розгляд виконаних під час самопідготовки практичних завдань з колективним обговоренням можливих варіантів їх вирішення.

4. Розв'язання практичних завдань без їх попереднього позааудиторного розгляду студентами шляхом моделювання ситуації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи студентів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання

1. Підготуватися до тесту.
2. За бажанням підготувати реферат за однією з тем вказаних у Програмі.

Література

1. Марисюк К., Канцір В. Декриміналізація як метод кримінально-правової політики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2019. Випуск 22. С. 191-194.
2. Пустова Н.О. Декриміналізація кримінальних правопорушень у контексті кримінально-правової політики // *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/07/49.pdf>